

80

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 3 marca 1965 r.

w sprawie dozoru ochronnego nad osobami, którym wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono, oraz w sprawie nadzoru nad osobami warunkowo zwolnionymi.

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 18 czerwca 1959 r. o zmianie przepisów postępowania karnego (Dz. U. Nr 36, poz. 229) oraz art. 4 § 5 ustawy z dnia 29 maja 1957 r. o warunkowym zwolnieniu osób odbywających karę pozbawienia wolności (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 321) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Do sprawowania dozoru ochronnego nad osobami, którym wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono, zwanego dalej „dozorem”, oraz do sprawo-

wania nadzoru nad osobami warunkowo zwolnionymi, zwanego dalej „nadzorem” — powołuje się kuratorów sądowych.

2. Kuratorzy sądowi pełnią swe czynności w ramach funkcji społecznej (kuratorzy społeczni) albo pełnią swe czynności zawodowo (kuratorzy zawodowi).

§ 2. 1. Kuratorów społecznych powołuje się do sprawowania dozoru przy każdym sądzie powiatowym i wojewódzkim, a do sprawowania nadzoru przy każdym sądzie wojewódzkim. Kuratorów społecznych powołuje i odwołuje oraz zawiesza w czynnościach prezes właściwego sądu.

2. Kuratorów zawodowych powołuje się przy każdym sądzie wojewódzkim. Kuratorzy zawodowi są pracownikami sądów powszechnych.

§ 3. Kuratora sądowego wpisuje się na listę kuratorów sądowych powołanych przy danym sądzie.

§ 4. 1. Do sprawowania obowiązków kuratora społecznego może być powołana na jej prośbę lub za uprzednio wyrażoną zgodą osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- 2) nie była karana sądownie,
- 3) posiada stałe miejsce zamieszkania,
- 4) ukończyła lat 30,
- 5) zasługuje na zaufanie i daje pełną rękojmię należytego wypełniania nałożonych na nią obowiązków.

2. Warunki, jakim powinien odpowiadać kurator zawodowy, ustala odrębne przepisy.

§ 5. 1. Kurator sądowy przed wpisaniem go na listę kuratorów składa przed prezesem sądu, przy którym został powołany, następujące przyrzeczenie:

„Przyrzekam uroczyście, że powierzone mi obowiązki kuratora sądowego wykonam z całą sumiennością, mając zawsze na względzie dobro Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i osoby podlegającej mojemu dozorowi (nadzorowi)”.

2. Z odebranego przyrzeczenia sporządza się protokół, który podpisują odbierający i składający przyrzeczenie.

3. Po odebraniu przyrzeczenia i wpisaniu na listę kuratorów sądowych prezes sądu, przy którym kurator został powołany, wydaje mu legitymację.

§ 6. O powierzeniu kuratorowi sądowemu dozoru (nadzoru) nad osobą, o której mowa w § 1, oraz o odwołaniu dozoru (nadzoru) sąd zawiadamia komendę powiatową Milicji Obywatelskiej, w której okręgu osoba ta zamieszkuje.

§ 7. Kurator sądowy obowiązany jest poczynić wszelkie starania, aby osoba oddana mu pod dozór (nadzór) stosowała się do zasad współżycia społecznego, a zwłaszcza aby nie wkroczyła ponownie na drogę przestępstwa. Kurator powinien ponadto w miarę możliwości udzielać osobie pozostającej pod jego dozorem (nadzorem) rad i pomocy w jej trudnościach życiowych, a przede wszystkim w uzyskaniu pracy, oraz w razie potrzeby ostrzegać ją przed skutkami niewypełniania nałożonych przez sąd obowiązków.

§ 8. 1. Kurator sądowy, obejmując powierzone mu obowiązki, powinien:

- 1) zaznajomić się z wyrokiem skazującym, jak również w miarę możliwości z aktami sprawy osoby oddanej pod dozór (nadzór), a w stosunku do osób warunkowo zwolnionych nadto z postanowieniem sądu, który orzekł o warunkowym zwolnieniu i oddaniu pod nadzór,
- 2) nawiązać osobisty kontakt z osobą oddaną mu pod dozór (nadzór), w miarę potrzeby nawiązać kontakt z jej bliskimi, z instytucjami i organizacjami, w których osoba ta pracuje lub w których działalności uczestniczy.

2. Osoba będąca pod dozorem (nadzorem) jest obowiązana stawić się na każde wezwanie sądu lub kuratora, ułatwiać kuratorowi przeprowadzenie odpowiedniej kontroli oraz udzielać mu wszelkich informacji i wyjaśnień w granicach koniecznych do prawidłowego wykonywania przez kuratora sądowego powierzonego mu dozoru (nadzoru).

§ 9. 1. Do obowiązków kuratora społecznego należy w szczególności:

- 1) składanie sądowi, przy którym został powołany, kwartalnych sprawozdań z przebiegu wykonywanych czynności kuratora, jak również informacji o postępowaniu osoby będącej pod dozorem (nadzorem),
- 2) branie udziału w kwartalnych zebraniach kuratorów sądowych, poświęconych analizie metod i wyników ich działalności oraz zapoznawaniu kuratorów z potrzebami w ich działalności przepisami prawa,
- 3) stawianie się na każde wezwanie sądu, jak również prezesa tego sądu, przy którym został powołany.

2. Do obowiązków kuratora zawodowego należy w szczególności:

- 1) organizowanie pracy kuratorów społecznych i kontrola ich działalności,
- 2) współpraca z właściwymi organami władzy i administracji państwowej oraz instytucjami społecznymi,
- 3) udzielanie kuratorom społecznym pomocy i wskazówek (indywidualnie i zespołowo).

3. Kurator sądowy jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności, o których powziął wiadomość w związku z wykonywaniem swych obowiązków.

§ 10. Milicja Obywatelska, jak również inne organy władzy i administracji państwowej, opiekunowie społeczni, instytucje oraz organizacje społeczne powinni udzielać kuratorowi sądowemu koniecznej pomocy oraz wszelkich informacji niezbędnych do prawidłowego wykonywania dozoru (nadzoru).

§ 11. 1. Prezes sądu, przy którym powołano kuratora społecznego, zawiesza go w czynnościach, jeżeli przeciwko kuratorowi toczy się postępowanie karne z oskarżenia publicznego.

2. Prezes sądu, przy którym powołano kuratora społecznego, odwołuje go:

- 1) jeżeli kurator nie spełnia lub nie jest w stanie spełniać należycie swych obowiązków,
- 2) jeżeli został ukarany sądownie,
- 3) jeżeli utracił obywatelstwo polskie albo nie korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- 4) jeżeli wymagają tego względy organizacyjne,
- 5) na skutek prośby o zwolnienie od pełnienia obowiązków kuratora.

3. Odwołanie powoduje skreślenie z listy kuratorów sądowych. Jeżeli kurator sądowy sprawuje dozór (nadzór) nad osobą określoną w § 1, odwołanie kuratora na jego prośbę może nastąpić dopiero po objęciu dozoru (nadzoru) przez innego kuratora lub instytucję.

§ 12. Prezes sądu, przy którym powołano kuratorów sądowych, kontroluje ich działalność oraz udziela im potrzebnych wskazań i pomocy.

§ 13. 1. Prezes sądu wojewódzkiego zarządza wypłacanie kuratorowi społecznemu ryczałtu miesięcznego tytułem zwrotu ponoszonych kosztów za całokształt sprawowanych przez niego czynności. Wysokość tego ryczałtu powinna być uzależniona od ilości i rodzaju czynności wykonywanych na zlecenie sądu. Ryczałt nie może przekroczyć 500 złotych miesięcznie.

2. Pracownicy, którzy za czas nieobecności w pracy w związku z wykonywaniem obowiązków kuratora społecznego nie zachowują prawa do wynagrodzenia z zakładu pracy, otrzymują ponadto w wyjątkowych wypadkach zwrot utraconego za ten czas zarobku, obliczonego jak za okres urlopu wypoczynkowego, jeżeli wykonanie obowiązków kuratora społecznego w godzinach pracy zawodowej było konieczne.

§ 14. Jeżeli kurator społeczny zmuszony jest do załatwienia czynności związanych ze sprawowaniem dozoru (nadzoru) w godzinach swojej pracy zawodowej, prezes sądu, przy którym powołano kuratora, powinien każdorazowo na żądanie kuratora lub jego pracodawcy wydać zaświadczenie usprawiedliwiające nieobecność kuratora w pracy.

§ 15. Sprawowanie dozoru (nadzoru) nad osobą określoną w § 1 może być powierzony instytucji, w której osoba ta jest zatrudniona lub ma być zatrudniona, organizacji związkowej, kobiecej, młodzieżowej lub innej, w której działalności osoba ta uczestniczy lub ma uczestniczyć albo dla której opieka nad osobami zwolnionymi z zakładów karnych stanowi jej działalność statutową, instytucji sprawującej opiekę społeczną lub innej instytucji zasługującej na zaufanie.

§ 16. 1. Kierownictwo instytucji (§ 15) wyznacza niezwłocznie przedstawiciela mającego obowiązek pozostawiania w stałym kontakcie z właściwym sądem, w którego okręgu instytucja sprawuje dozór (nadzór), oraz z prezesem tego sądu. Na przedstawiciela instytucji może być wyznaczona tylko osoba odpowiadająca wymaganiom określonym w § 4. Organizacja młodzieżowa może na swego przedstawiciela wyznaczyć również osobę nie mającą lat 30, która jednak ukończyła co najmniej lat 25, z zastrzeżeniem, że w tym wypadku nie może być ona młodsza od osoby podlegającej dozorowi (nadzorowi). W razie zaistnienia okoliczności określonych w § 11 instytucja niezwłocznie wyznacza innego przedstawiciela.

2. Wyznaczenie przez instytucję przedstawiciela, o którym mowa w ust. 1, stwierdza się dokumentem podpisanym przez kierownika bądź statutowego przedstawiciela instytucji oraz przez przedstawiciela, o którym mowa w ust. 1. Dokument łączy się do akt sprawy, a odpis pozostawia instytucji.

§ 17. 1. W razie nieuzasadnionego uchylania się przez instytucję od wykonywania nałożonego na nią obowiązku dozoru (nadzoru) albo w razie wykonywania go w sposób nieodpowiedni właściwy sąd, w którego okręgu instytucja sprawuje dozór (nadzór), zawiadamia o tym jej władzę nadzorną.

2. Jeżeli instytucja zobowiązana do dozoru (nadzoru) nie może spełniać tej funkcji, sąd powierza dozór (nadzór) innej instytucji lub kuratorowi sądowemu.

§ 18. Wzory legitymacji kuratora sądowego oraz dokumentu, o którym mowa w 16 ust. 2, określają odrębne przepisy.

Rozdział 2.

Dozór.

§ 19. 1. Sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, wyznacza osobie oddanej pod dozór kuratora sądowego z listy kuratorów działających przy tym sądzie. W razie zamieszkania osoby oddanej pod dozór w okręgu innego sądu — kuratora wyznacza sąd, w którego okręgu osoba ta zamieszkuje, równorzędny z sądem, który wydał wyrok w pierwszej instancji.

2. W razie oddania osoby pod dozór przez sąd rewizyjny — kuratora wyznacza sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Zawiadomienie o powierzeniu kuratorowi sądowemu dozoru (§ 6) powinno zawierać imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania osoby oddanej pod dozór, rodzaj przestępstwa, za które została skazana, datę wyroku i sygnaturę akt, wysokość wymierzonej kary pozbawienia wolności i okres zawieszania wykonania tej kary.

§ 20. Niezależnie od obowiązków, o których mowa w § 7, kurator sądowy powinien w szczególności baczyć, aby osoba oddana mu pod dozór dobrze się prowadziła, a w szczególności wynagrodziła szkody zrażone przestępstwem w czasie i w rozmiarach ustalonych w wyroku.

§ 21. 1. Jeżeli osoba oddana pod dozór źle się prowadzi, uchyla się spod tego dozoru albo od wykonania obowiązku wynagrodzenia szkód zrażonych przestępstwem, kurator sądowy niezwłocznie zawiadamia o tym sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji.

2. Po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, sąd na posiedzeniu niejawnym decyduje, czy warunkowo zawieszona kara pozbawienia wolności powinna być wykonana (art. 63 § 2 kk).

§ 22. Sprawowanie dozoru, o którym mowa w § 15, może być powierzony również instytucji, na której rzecz osoba oddana pod dozór została zobowiązana do wynagrodzenia szkody zrażonej przestępstwem.

§ 23. Dokument, o którym mowa w § 16 ust. 2, powinien zawierać zobowiązanie instytucji, że doloży ona wszelkich starań, aby osoba oddana pod dozór stosowała się do zasad współżycia społecznego, a zwłaszcza nie wkroczyła ponownie na drogę przestępstwa.

§ 24. Do zakresu uprawnień i obowiązków sądu oraz prezesa sądu w sprawach związanych z powierzeniem instytucjom dozoru, jak również do zakresu uprawnień i obowiązków instytucji i ich przedstawicieli sprawujących dozór stosuje się odpowiednio przepisy §§ 2, 3, 6—10, 12, 19 i 21.

§ 25. 1. Sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, przesyła odpis sentencji prawomocnego wyroku, ustalającego obowiązek wynagrodzenia w całości lub w części przez oddanego pod dozór szkód zrażonych przestępstwem kierownictwu określonej w wyroku pokrzywdzonej instytucji albo określonej w wyroku pokrzywdzonej osobie. Do przesłanego odpisu dołącza się pisemne polecenie niezwłocznego zawiadomienia tego sądu oraz właściwego prokuratora na wypadek uchylania się osoby oddanej pod dozór od wykonania obowiązku wynagrodzenia szkód zrażonych przestępstwem.

2. Instytucja lub osoba pokrzywdzona, o której mowa w ust. 1, obowiązana jest przesłać zawiadomienie o uchylaniu się osoby oddanej pod dozór od wykonania obowiązku wynagrodzenia szkody nie później niż w ciągu 7 dni po upływie terminu do wynagrodzenia w całości lub w części szkód zrażonych przestępstwem. W razie likwidacji danej instytucji obowiązek zawiadomienia ciąży na organach przejmujących sprawę likwidowanej instytucji lub na jej władzach nadrzędnych. Przepis § 21 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. W toku sprawowania kontroli wykonania wyroku sąd, jak również prezes sądu, może żądać udzielenia potrzebnych w tej mierze informacji bezpośrednio od pokrzywdzonych przestępstwem osób lub instytucji albo za pośrednictwem władz nadrzędnych tych instytucji.

Rozdział 3.

Nadzór.

§ 26. 1. Nadzór nad warunkowo zwolnionym powierza kuratorowi sądowemu sąd wojewódzki, w którego okręgu warunkowo zwolniony zamieszkuje.

2. Sąd wojewódzki powierza nadzór nad warunkowo zwolnionym również w razie oddania pod nadzór warunkowo zwolnionego przez sąd wojskowy. Orzekając o oddaniu pod nadzór sąd wojskowy przesyła sądowi wojewódzkiemu dwa odpisy postanowienia o warunkowym zwolnieniu oraz odpis skazującego wyroku z uzasadnieniem.

3. Kuratora wyznacza się z listy kuratorów sądowych działających przy sądzie wojewódzkim.

4. Zawiadomienie o powierzeniu kuratorowi sądowemu nadzoru (§ 6) powinno zawierać: imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania warunkowo zwolnionego, określenie przestępstwa, za które został skazany, datę wyroku i sygnaturę akt, wysokość wymierzonej kary oraz datę i treść postanowienia o warunkowym zwolnieniu, a także sygnaturę akt.

§ 27. Niezależnie od obowiązków określonych w § 7 kurator sądowy powinien baczyć, aby warunkowo zwolniony sumiennie wypełniał nałożone nań przez sąd obowiązki.

§ 28. Jeżeli oddany pod nadzór narusza zasady współżycia społecznego lub nie wykonuje nałożonych nań przez sąd obowiązków, kurator sądowy składa niezwłocznie sądowi, który udzielił warunkowego zwolnienia, wniosek wraz z uzasadnieniem o odwołanie zwolnienia, przesyłając odpis tego wniosku sądowi, przy którym został powołany.

§ 29. 1. Jeżeli sąd uzależnia warunkowe zwolnienie skazanego od udzielenia poręczenia, o którym mowa w art. 4 § 1 ustawy z dnia 29 maja 1957 r. o warunkowym zwolnieniu osób odbywających karę pozbawienia wolności (Dz. U. z 1961 r. Nr 53, poz. 321), zawiadamia o tym wnioskodawcę, a w każdym razie skazanego lub jego obrońcę.

2. Sąd może uwzględnić oświadczenie o gotowości udzielenia poręczenia złożone sądowi w związku z wnioskiem o warunkowe zwolnienie. O przyjęciu poręczenia, jak również o odmowie jego przyjęcia, zawiadamia się wnioskodawcę; odmowa nie wymaga uzasadnienia.

§ 30. Poręczenie może być przyjęte od instytucji lub organizacji społecznej wymienionej w § 15. Poręczenia dokonuje się przez podpisanie przez poręczyciela odpowiedniego zobowiązania; przepis § 16 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 31. 1. Poręczenie trwa do czasu zakończenia okresu próby, chyba że sąd zwolni poręczyciela od poręczenia przed upływem tego okresu.

2. Poręczyciel obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić sąd, który przyjął poręczenie, o każdej zmianie okoliczności, w związku z którymi poręczenie było przyjęte.

§ 32. Do zakresu uprawnień i obowiązków sądu oraz prezesa sądu w sprawach związanych z powierzeniem nadzoru nad warunkowo zwolnionym oraz przyjmowaniem poręczeń, jak również do zakresu uprawnień i obowiązków instytucji i organizacji społecznych i ich przedstawicieli sprawujących nadzór oraz udzielających poręczeń, stosuje się odpowiednio przepisy §§ 2, 3, 6—10, 12 i 26—28.

§ 33. Wzór poręczenia, o którym mowa w § 29, ustala odrębne przepisy.

Rozdział 4.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 34. Do czasu wydania przepisów, przewidzianych w §§ 18 i 33 niniejszego rozporządzenia, obowiązują dotychczasowe przepisy.

§ 35. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 czerwca 1961 r. w sprawie sposobu wykonania orzeczeń, o których mowa w art. 62 kodeksu karnego (Dz. U. Nr 34, poz. 173),
- 2) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 lipca 1961 r. w sprawie nadzoru nad osobami warunkowo zwolnionymi oraz udzielania poręczeń za te osoby (Dz. U. Nr 34, poz. 174).

§ 36. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *M. Rybicki*